

Beknopt verslag resultaten ledenpeilingen over het Lerarenregister en vragen van dhr Rinnooy Kan (werktitel).

De BVMBO heeft het afgelopen half jaar twee ledenpeilingen gehouden over het Lerarenregister: een in het kader van het beëindigen van de Onderwijscoöperatie en een in het kader van het onderzoek van dhr. Rinnooy Kan om te komen tot een sterke beroepsgroep met een Lerarenregister. In dit artikel worden de uitslagen van deze ledenpeilingen beknopt weergegeven.

[Einde van de Onderwijscoöperatie.](#)

In de maanden april/mei 2018 heeft de BVMBO een enquête over het Lerarenregister verspreid onder haar leden. Het peilen van het draagvlak én het onderzoeken van de bezwaren en bevestigingen voor het lerarenregister was een belangrijk doel van deze enquête.

Daarvoor was het lerarenregister veelvuldig in het nieuws geweest en onderwerp van debat in de Tweede Kamer. Ook de PO Raad, VO Raad, MBO Raad en bestuurders lieten zich horen. Onder druk van de Tweede Kamer heeft de Onderwijscoöperatie besloten de opdracht tot uitvoering van het lerarenregister terug te geven aan het ministerie. De BVMBO was erg benieuwd naar de mening van de opleiders in het mbo over het lerarenregister. Uit deze ledenpeiling komt naar voren dat de respondenten verdeeld zijn over nut en noodzaak van een lerarenregister. Er is geen onvoorwaardelijk draagvlak en vertrouwen, voor het lerarenregister, zoals het instrument nu is vormgegeven. Het instrument is een doel op zich geworden en geen uitkomst van een proces van professionele ontwikkeling. Men ervaart geen eigenaarschap, lerarenregister was niet van, voor en door leraren. Deze resultaten sluiten aan bij de aanleiding en het besluit van minister Slob, zie toelichting hieronder, om de invoering van het lerarenregister op de lange baan te schuiven om leraren de kans te geven zelf het voortouw te nemen in hun professionele ontwikkeling.

[Nieuwe ontwikkelingen rondom het Lerarenregister.](#)

Inmiddels is de enquête over het lerarenregister en de conclusie die hieraan verbonden kunnen worden ingehaald door de realiteit. Minister Slob heeft de invoering van het lerarenregister op de lange baan geschoven. In een [brief](#) aan de Tweede Kamer schrijft Slob dat het lerarenregister alleen een succes kan worden als leraren vertrouwen hebben in het register.

In navolging op dit besluit heeft dhr. Rinnooy Kan, op verzoek van minister Slob, in de afgelopen periode (juli tot oktober 2018) onderzocht op welke manier de beroepsgroep zich het beste kan organiseren en regie kan hebben op hun eigen professionele ontwikkeling binnen de eigen schoolcontext. Het register zal pas weer een rol krijgen als er voldoende draagvlak is bij docenten voor de aanpak van de professionele ontwikkeling. Zo'n register kan alleen een succes worden als de beroepsgroep er zelf achterstaat.

[Bijdrage BVMBO aan onderzoek Rinnooy Kan.](#)

De BVMBO heeft ook een bijdrage geleverd aan het onderzoek van dhr. Rinnooy Kan.

Dhr. Rinnooy Kan is zijn onderzoek begonnen met drie vragen die hij aan alle partners in het onderwijsveld (van po tot mbo) heeft gesteld. De BVMBO heeft deze vragen in de maand juni/juli aan haar leden voorgelegd:

1. Wat is er de afgelopen jaren misgegaan bij het beleid om professionalisering onder leraren te stimuleren?
2. Wat zou er nu vooral nodig zijn om de professie te versterken en om de positie van de leraar als professional te ondersteunen? Wat zijn dan de eerste stappen?
3. Wat zou de BVMBO hierin kunnen betekenen?

In korte tijd gaven enkele honderden mbo-docenten hun mening over de manier waarop docenten zich het beste hun professie én de professionele ontwikkeling kunnen versterken en wat hierin de afgelopen jaren is misgegaan.

Samenvatting resultaten ledenpeiling op de vragen dhr Rinooy Kan

In de hieronder beschreven beknopte samenvatting geven we weer wat men vond wat er de afgelopen jaren is misgegaan (vraag 1), wat er zou moeten gebeuren om de professie te versterken en de positie van de leraar als professional te ondersteunen (vraag 2) en wat de rol van de BVMBO hierin kan zijn (vraag 3)¹.

1. Wat er mis is gegaan met het beleid rondom professionalisering van docenten?

Er zijn een aantal respondenten die hebben aangegeven dat er **niet veel** is misgegaan: ze “worden gehoord”, “het wordt wel goed georganiseerd” of “vindt dat de docent al een professional is (en er dus met de professionalisering niets is misgegaan)”. Echter, het overgrote deel van de respondenten hebben aangegeven dat er wel iets is misgegaan. Hierna volgt een opsomming van de genoemde knelpunten. De een is vaker genoemd dan de ander.

De **hoge werkdruk** en de daarmee samenhangende **(on)organiseerbaarheid** van professionalisering is heel veel genoemd als antwoord op de vraag wat er mis is gegaan:

“meer lesgeven bij dezelfde aanstelling (n.a.v. de 1000 urennorm)”, “vele vernieuwingen zonder extra uren”, “veelomvattend primair proces”, “professionalisering geen prioriteit”, “wel tijd op papier maar je moet het allemaal zelf organiseren waardoor professionaliseren voor jezelf en de ander meer gedoe oplevert”, “vaak einde van de dag of in de avond dan heb ik geen energie meer”, “volle lesroosters”, “uniek vak wat niet te vervangen is in het team”, “onderwijsleiders faciliteren het niet”.

Er worden ook **duidelijke kaders** gemist: “wat is goed onderwijs? Wanneer ben ik een professionele docent? Wanneer een goede docent? Wat is professioneel handelen?”, “is geen eenduidigheid over dus waar moet ik dan aan voldoen en wie bepaald dat dan?”

De docenten (de beroepsgroep) is **niets gevraagd**: “er wordt over docenten gesproken maar niet met”, “er is geen dialoog geweest”. In navolging van dit punt is dat **veel top-down** georganiseerd: “verplicht”, “niet passend”, “andere partijen hebben het bedacht en opgelegd”, “alleen voor de verantwoording gedaan om te kunnen afvinken”.

De professionalisering met het register wordt ervaren als **bureaucratie** en **controle**: “meer administratieve druk”, “registreren zegt niets over kwaliteit”, “wat zijn de rechten en plichten”, “controle i.p.v. vertrouwen”.

Ook het **aanbod** en **communicatie** over het lerarenregister is onduidelijk en vaag. Het aanbod is “versnipperd”, “onduidelijk, vooral gericht op formele scholing”, “te theoretisch”, “aanbodgericht i.p.v. vraaggericht”, “veel ruis in de communicatie”.

Voor een aantal respondenten is het **gebrek aan ontwikkel- of carrièreperspectieven** heel demotiverend: “wel een master gedaan maar geen vooruitgang in loon of andere taken”, “mensen die bijv. hooggeschoold zijn worden gepasseerd door goedkopere collega’s om hun specifieke vakken te geven”, “geen vast contract krijgen (jarenlang verlengingen)”, “hierom gestopt met lesgeven”.

Een aantal keren is ook expliciet de **rol van de Onderwijscoöperatie** genoemd. “De rol van de OC (andere belangen zijn bediend dan die van de beroepsgroep)”, “het samenvoegen van drie beroepsgroepen (po, vo en mbo) in een OC zorgt voor veel te veel meningen en algemeenheden”.

Er zijn ook een paar respondenten die de **eigen beroepsgroep** verwijten maakt. Zoals dat er “geen urgentie wordt gevoeld” en “de waan van de dag gaat voor”.

¹ De vragen van dhr Rinnooy Kan zijn door ruim 280 mensen beantwoord. Vooral de eerste en tweede vraag kregen veel reacties. De derde vraag minder. Omdat de vragen open geformuleerd waren is er bij de analyse van de antwoorden gekozen voor een indeling in rubrieken. Eerst is er op basis van de antwoorden gekeken naar de kernwoorden. Op basis van deze kernwoorden is een grove rubricering aangebracht door kernwoorden samen te voegen.

Een klein aantal andere respondenten noemden tenslotte de **uitholling** van het beroep als reden dat het is misgegaan: *“je bent geen leraar meer”, “veel te veel managementtaken bij docenten”, “veel is weggehaald bij de docent, gaat niet meer over het ambacht”.*

2. Wat is er nodig zijn om de professie te versterken?

De volgende vraag is wat er nodig is om de professie te versterken en om de positie van de leraar als professional te ondersteunen? Wat zijn dan de eerste stappen?

Het meeste wordt door de respondenten het **faciliteren** van professionalisering in tijd genoemd.

“Faciliteren en het beroep aantrekkelijk te maken. Dat betekent vooral bij bestuurders, directie en management (wellicht ook overheid) erkenning voor de complexe taak van docent. Geen lange dagen voor de klas, minder administratie, meer tijd voor samen ontwikkelen en professionalisering.”

Als oplossing noemen docenten vaak het **afschaffen van de 1000 urennorm**. Blijkbaar ligt er voor docenten een relatie tussen werkdruk, professionalisering en de 1000 urennorm: *“Maximaal 20 lessen bij een fulltime aanstelling, net als in het VO. Dit geeft ontwikkelruimte en ruimte om jezelf echt te professionaliseren.”*

Ook de steeds veranderende wet- en regelgeving én het **realiseren van stabiliteit** hierin zou de werkdruk kunnen verminderen én de ruimte voor professionalisering vergroten volgens veel respondenten: *“Ophouden met continu veranderingen door te voeren en verlichting van administratieve werkzaamheden. Het laatste kost erg veel tijd en dat gaat ten koste van het contact met de student.”*

Ook wordt veel het **versterken van eigenaarschap** op de professionele ontwikkeling genoemd. Waarbij ECHTE inspraak/invloed van opleiders op het beleid en de uitvoering daarvan voorwaardelijk is. Het **vertrouwen** hebben in én verantwoordelijkheid geven aan de beroepsgroep zelf worden genoemd. De docenten willen niet meer dat **over** hun professionele ontwikkeling gesproken wordt. Er dient **met** hun hierover gesproken te worden. Hiervoor wordt een **rol gezien voor de BVMBO** als het gaat om het mbo: *“Vraag het onderwijs eerst eens waar behoefte aan is. Geeft het onderwijs vervolgens ook de ruimte om van daaruit de werken op basis van vertrouwen in plaats van wantrouwen. En geloof ons een keer!”*

Ook het nemen van **statusverhogende maatregelen** wordt gezien als een middel om de professie én de professionele ontwikkeling te versterken. Hierbij worden, naast het salaris en goede werkomstandigheden, ook eigenaarschap en zeggenschap (weer) genoemd worden: *“Het ontbreekt aan status in het beroep van docent. Als de belangrijkste bouwstenen inderdaad in het onderwijs moeten worden gelegd dan moet het daaraan gekoppelde beroep van docent op een voetstuk komen te staan!”*

Ook wordt regelmatig genoemd dat **vormen van non- én in-/formeel leren gewaardeerd** moeten worden. Respondenten waarderen deze wat minder kwantificeerbare vormen van leren als betekenisvol voor de professie en de professionele ontwikkeling: *“Geen verplichtte cursussen met een standaard inhoud maar keuzemogelijkheden v.w.b. inhoud, werkvormen en resultaatverantwoording.”*

3. Wat kan de rol van de BVMBO hierbij zijn?

Uit de antwoorden, op de laatste vraag; wat kan de rol van de BVMBO hierbij zijn, komt naar voren dat veel respondenten in de BVMBO, als beroepsvereniging van opleiders in het mbo, een **representatieve gesprekspartner** zien in het gesprek over professionele ontwikkeling. De respondenten zien de BVMBO als een **netwerkorganisatie met een sterke verbinding** met de leden. De ambassadeurs op de mbo-scholen hebben in deze dialoog een sleutelrol: *“Als BVMBO de spreekbuis blijft, zoals nu met deze vragen voor het gesprek met Rinnooy Kan, is dat al mooi. Daarnaast kan zij via de ambassadeurs en de teachers in the lead aan tafel zitten met diverse gesprekspartners in het mbo-veld en in toenemende mate met de verschillende CvB's en P&O-afdelingen van roc”.*

“Zorgen dat ze als volwaardige gesprekspartner erkend gaan worden en gehonoreerd worden. Met behulp van o.a. de ambassadeurs steeds info op blijven halen op de werkvloer. Uitnodigen, input leveren, gevraagd en ongevraagd aan alle partijen in mbo-land. Duidelijk aangeven dat wij de opleiders vertegenwoordigen en dat bij ons alle standpunten, ideeën welkom zijn, we zijn geen “vakbond” en dragen niet één mening uit”.

De respondenten vinden dat **de BVMBO een leidende rol en het initiatief** moet nemen om de opleiders in het mbo te vertegenwoordigen in het gesprek over de professionele ontwikkeling en vooral ook **wat nodig is in de randvoorwaardelijke sfeer** om deze ontwikkeling mogelijk te maken: *“Aandringen bij het ministerie op bovenstaande maatregelen (zie deel 2) om zo docenten in staat te stellen zich daadwerkelijk te professionaliseren. De focus op het lerarenregister leidt daarvan af. Het moet gaan over maatregelen die de docent in staat stellen zich te professionaliseren. Zorgen dat ze als volwaardige gesprekspartner erkend gaan worden en gehonoreerd worden.*

Wilt u ook alle inhoudelijke reacties op de vragen van de enquête ontvangen, neemt u dan contact op met BVMBO via info@bvmbo.nl